
MØTEINNKALLING

KONTROLLUTVALGET I OS KOMMUNE

MØTEDATO: Onsdag 17. november 2021
KL.: 13:00
STED: Møterom "Nystuggu" i Os kommunehus

Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører (jf Kommunelovens § 11-5). Det er mulig for publikum å delta via Teams. Lenke kan fås ved henvendelse til sekretariatet.

SAKSLISTE

SAK NR.	INNHold
31/2021	Godkjenning av innkalling og saksliste
32/2021	Orientering om revisjonsstrategi og status regnskapsrevisjon for 2021
33/2021	Internkontroll i Os kommune - Kommunedirektøren orienterer
34/2021	Kontrollutvalgets årsplan og møteplan for 2022
35/2021	Bestilling av forvaltningsrevisjonsprosjekt
36/2021	Orienteringssaker
37/2021	Eventuelt
38/2021	Godkjenning av dagens protokoll

Vær oppmerksom på at den enkelte representant selv er ansvarlig for å følge med på eventuell inhabilitetsproblematikk i den enkelte sak. Den enkelte representant **må** selv kontrollere om det foreligger inhabilitet i noen saker og eventuelt varsle om dette til møtesekretæren. Dette uavhengig av om det har vært inhabilitet ved tidligere behandlinger av saken(e).

Os i Ø. mandag 8.november 2021

for
Arne Grue
leder i Kontrollutvalget

Torill Bakken

Torill Bakken
Kontrollutvalg Fjell IKS

Kopi er sendt: Ordfører, Revisjon Midt-Norge SA, Kommunedirektør, ekspedisjonen til offentlig gjennomsyn.

**Eventuelle forfall meldes til Kontrollutvalg Fjell IKS,
Torill Bakken, tlf 908 15 168 eller: tb@kontrollutvalg fjell.no**

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	31/21

Behandling av saken:

Saksnr.: 31/21
Utvalg: Kontrollutvalget

Møtedato:
17.11.21

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksdokumenter:

- Saksliste til møte 17.11.21

Saksframlegg:

Saken er obligatorisk i alle møtene i utvalget.

Saklisten er gjennomgått og godkjent av utvalgets leder.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Saksliste og innkalling til møte 17.11.21 godkjennes.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	32/21
Behandling av saken:				
Saksnr.: 32/21	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 17.11.21	

Orientering om revisjonsstrategi og status regnskapsrevisjon for 2021

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, jf. kommuneloven § 23-2, samt holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Kommunens revisor, Revisjon Midt-Norge SA, reviderer kommunens årsregnskap. Revisor rapporterer om resultatet til kontrollutvalget og kommunestyret gjennom revisjonsberetningen. Revisjonsberetningen skal være ferdig til 15. april. Kontrollutvalget gir en uttalelse om kommunens årsregnskap til kommunestyret, som er basert på revisjonsberetningen.

Kontrollutvalgets sekretariat har i den anledning bedt oppdragsansvarlig revisor for Os kommune om å orientere om revisjonsstrategien for 2021. Formålet med revisjonsstrategien er primært å avdekke risiko for feilrapportering og definere hvilke revisjonshandlinger revisor må gjennomføre for å avgi revisjonsberetningen.

Vurdering og konklusjon:

Med denne orienteringen får kontrollutvalget mulighet til å følge opp det arbeidet som gjøres og at revisjonen fungerer på en betryggende måte. Kontrollutvalget kan ta revisjonsstrategien og status for regnskapsrevisjonen for 2021 til orientering dersom det ikke framkommer opplysninger under behandlingen som krever oppfølging.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse om revisjonsstrategi for 2021 til orientering.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS-BEHANDLER	MØTE-DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	33/21
Behandling av saken:				
Saksnr.: 33/21	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 17.11.21	

Orientering om internkontroll i Os kommune

Orientering om kommunens internkontrollsystem

Saksdokumenter:

- Ingen

Bakgrunn:

Ny kommunelov ble vedtatt av Stortinget i juni 2018 og inneholder en langt mer omfattende regulering av internkontrollen enn kommuneloven av 1992. Ansvaret for internkontrollen ligger hos kommunens ledelse, det vil si et overordnet ansvar hos kommunestyret og et gjennomføringsansvar hos kommunedirektøren.

Ny kommunelov tydeliggjør at god internkontroll er et ledelsesansvar og det er kommunedirektøren som er ansvarlig for arbeidet.

Kontrollutvalget vedtok i sak 29/21- eventuelt, at de ønsket informasjon om kommunedirektørens system og rutiner for internkontrollen.

Saksframlegg:

Kommunedirektøren skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll. Internkontroll er de systemer og rutiner som kommunedirektøren etablerer for å sikre tilstrekkelig styring, måloppnåelse og regeletterlevelse i kommunen. Dette er hjemlet i kommunelovens § 25-1 og lyder slik:

«Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.»*

Videre står det i §25-1 at kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

MØTEBOK

Internkontrollen skal være systematisk, risikobasert og tilpasset de konkrete forholdene og behovene i kommunen som helhet og i de ulike delene av kommunens virksomhet. For å gjøre internkontrollen mer relevant i det daglige, og for å skape helhet og sammenheng med øvrig styring og ledelse av kommunen, så uttrykker KS at hensiktene med internkontroll er:

- Helhetlig styring og riktig utvikling i kommunen
- Kvalitet og effektivitet i tjenestene
- Godt omdømme og legitimitet
- Etterlevelse av lover og regler

KS mener at en god kommunal egenkontroll som er koordinert med statlige tilsyn vil kunne gi økt læring og effektivitet. Det vil også kunne avlaste kommunen og gjøre behovet for statlige tilsyn mindre. Da er det viktig med en god rolleavklaring og godt samspill mellom kommunestyret, kontrollutvalg, revisjon og kommunedirektøren. Det er derfor grunn til at kontrollutvalget blir kjent med hvordan internkontrollsystemet i Oppdal er bygd opp.

Kommunedirektør Marit Gilleberg har takket ja til å komme for å informere om internkontrollsystemet i Os kommune.

Noen kjernesporsmål som kontrollutvalget kan stille etter gjennomgangen er om internkontrollsystemet er:

- Godt formalisert gjennom gode systemer med klar rolle- og ansvarsfordeling
- Basert på risikovurderinger
- Gjennomgående med en god sammenheng mellom internkontroll og øvrig ledelse og styring

Sekretariatets forslag til innstilling:

Kontrollutvalget tar informasjonen om kommunedirektørens internkontroll til orientering.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	34/21
Behandling av saken:				
Saksnr.: 34/21	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 17.11.21	

Årsplan 2022 for kontrollutvalget i Os

Saksdokumenter:

- Utkast til årsplan for 2022- eget vedlegg

Saksopplysninger:

Møter i kontrollutvalget holdes på de tidspunkt som er vedtatt av kontrollutvalget selv, eller når kontrollutvalgets leder finner det påkrevd eller minst 1/3 av medlemmene krever det. Kontrollutvalgets møter holdes for åpne dører i henhold til kommuneloven §11-5.

Innkalling til møtet skal med høvelig varsel sendes utvalgets medlemmer, ordfører og kommunens oppdragsansvarlige revisor. Innkallingen skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles samt saksdokumenter.

Oppdragsansvarlig revisor, eller dennes stedfortreder, har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter og kan forlange sine uttalelser på møtet protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når sak som angår en revisors tilsettingsforhold behandles.

Ordfører har møte- og talerett.

Saksframlegg:

Sekretariatet foreslår at kontrollutvalget vedtar møteplan for 2022. Den foreslåtte møtedato i mai, hvor regnskapet for Os kommune skal behandles, er noe usikker. Dette møtet er avhengig av om kommunens regnskap er ferdig til behandling i kontrollutvalget.

Forslag til kontrollutvalgets møteplan / årsplan for 2022 følger vedlagt denne saken. Utkast til årsplan må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året.

Kontrollutvalgets møter har i 2021 vært holdt i Os kommunehus, fortrinnsvis på onsdager med møtestart kl. 13:00. I forslag til møteplan har sekretariatet videreført ukedag og tidspunkt.

For samtlige eierkommuner i Kontrollutvalg Fjell IKS legges det i 2022 opptil fem ordinære møter i året, og for Os foreslås tre i første halvår og to i siste halvår.

Andre aktuelle datoer som er verdt å merke seg for kontrollutvalget er:

MØTEBOK

- 2. - 3. februar 2022 – NKRF's kontrollutvalgskonferanse. (Gardermoen)
- 8. – 9. juni 2022 – Forum For Kontroll og Tilsyn arrangerer kontrollutvalgskonferanse. (Gardermoen)

Sekretariatets forslag til vedtak:

Årsplan for 2022 godkjennes.

Ordinære møter i kontrollutvalget i 2022 fastsettes slik:

- Møtene starter kl. 13:00
- Møtestedet er fortrinnsvis Os kommunehus
- Møtedatoene er:
 - Onsdag 23. februar
 - Onsdag 27. april
 - Onsdag 1. juni
 - Onsdag 14. september
 - Onsdag 16. november

Årsplanen oversendes kommunestyret til orientering.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	35/21
Behandling av saken:				
Saksnr.: 35/21	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 17.11.21	

Bestilling av forvaltningsrevisjon 2022

Saksdokumenter:

- Plan for forvaltningsrevisjon
 - o <https://konfjell.no/wp-content/uploads/2017/07/1920-vedlegg-Plan-for-forvaltningsrevisjon-Os-kommune-kont-forslag.pdf>
- HRV analyse
 - o <https://konfjell.no/wp-content/uploads/2017/07/2020095-Helhetlig-risiko-og-vesentilighet-Os-kommune-rev.pdf>

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for forvaltningsrevisjon for 2020 - 2024, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet ut 2024. Planen inneholder 8 prioriterte områder:

1. Byggesaksbehandling
 - samarbeid og rutiner innen byggesak - behandlingstid
2. Næring
 - kommunalt eierskap, samarbeid og rutiner innen landbruksavdelingen
3. Oppvekst, flyktninger og PPT
 - Spesialundervisning, tilpasset opplæring og tidlig innsats
4. Helse- og omsorgstjenesten
 - håndteringen av påpekte utfordringer for tjenesten
5. Saksbehandling
 - servicekontoret og arkivtjenesten
6. Helse, miljø og sikkerhet
 - sykefravær i barnehage
7. Økonomi i kommunen
 - måloppnåelse på interne og eksterne føringer
8. Arbeidsgiverpolitikk, ledelse og kompetanseutvikling
 - verneombudtjenesten

Kontrollutvalget er gitt myndighet til å foreta endringer i planperioden.

Kontrollutvalget har i 2021 gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjektet «Byggesaksbehandling – rutiner, samarbeid og regeletterlevelse».

Rammer for forvaltningsrevisjonen:

MØTEBOK

Revisor sin samlede vurdering av risiko og vesentlighet relatert til prosjektene foreslått som nr. 2 og nummer 3:

Teknisk drift – næring

Analysen tilsier at det er høy risiko innen næring. Av datagrunnlaget er det motstridende data med tanke på kommunens deltagelse i selskaper som driver næringsutvikling. Dette kan tyde på at kommunen ikke har full oversikt over selskaper en er involvert i. Det vises her til analysen nedenfor for generell eierstyring. Videre påpekes det utfordringer innen landbruk knyttet til samarbeid og rutiner. Revisor har valgt å plassere tjenesteområdet i kategorien med høy risiko.

Oppvekst – skole, barnehage og PPT:

Risikomomenter for barnehager er blant annet et noe høyt antall barn som mottar spesialundervisning. Videre trekkes sykefraværet som tidligere omtalt 4.1.3 og 4.1.4 frem for barnehagesektoren. Når det gjelder grunnskolen er det påpekt utfordringer knyttet til elevers ulike bakgrunn og forutsetninger. I sammenheng med dette ser vi også at andelen med spesialundervisning er noe høyere enn sammenligningsgrunnlaget. Dette må også betraktes opp mot temaene tidlig innsats og tilpasset opplæring. Enkelte data i elevundersøkelsen kan peke på at det foreligger en sannsynlighet for at det er elever som føler seg mobbet av lærere. Det er også lavere score enn foregående år på blant annet «elevdemokrati og medvirkning», Risikoen her ses i sammenheng med fylkesmannens tilsyn med oppvekst fra 2015 hvor det ble påpekt noen merknader blant annet knyttet til dette. Risiko for området er vurdert som høy.

Revisors vurdering på området PPT er at det er risiko knyttet til mange individsaker og rehenvisninger. Det påpekes at det er en utfordring med kompetanse- og kunnskapsoverføring i skolene. Ikke alle saker som meldes er kjent for den det meldes for. Sett i sammenheng med det som tidligere er sagt om barnehage og grunnskole er risiko vurdert som høy.

Kontrollutvalget i Os har gjennomsnittlig 250 timer til rådighet pr. år til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Saksvurdering:

Utvalget må ta stilling til om risikobildet er endret siden prosjektene ble satt opp, eller om det skal igangsettes forvaltningsrevisjon i henhold til opprinnelig plan. Dersom det er noe som tyder på at det er andre områder som er aktuelle, har utvalget mulighet til å foreta endringer.

Det legges opp til at kontrollutvalgets møte benyttes til drøfting og fastsetting hvilket prosjekt som skal bestilles og problemstillinger som skal legges til grunn for bestillingen. Det vil deretter være ønskelig at prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen 01.02.22. Da kan saken legges frem for kontrollutvalget på utvalgets møte 23.02.22.

Sekretariatets forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon på område med tema
Timerammen på forvaltningsrevisjonen kan være på inntil 250 timer.
2. Kontrollutvalget gir følgende innspill på problemstillinger/spørsmål:
.....
.....
3. Revisor bes om å utarbeide prosjektplan til neste møte den 23.02.22, og det bes om at prosjektplanen er sekretariatet i hende innen den 01.02.2022.

MØTEBOK

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	36/21
Behandling av saken:				
Saksnr.: 36/21	Utvalg: Kontrollutvalget		Møtedato: 17.11.21	

Orienteringssaker

Sekretariatet vil presentere følgende orienteringssaker i møtet:

Orienteringssak 1: NKRF`s kontrollutvalgskonferanse 2022

Den årlige kontrollutvalgskonferansen går av stabelen 2.-3. februar 2022.
Programmet annonseres senere.

Orienteringssak 2: Kronikk av Per Kristian Foss

Riksrevisoren har skrevet en kronikk om hvorfor det er viktig med kontroll for å beholde tilit. «*Uten kontroll forvitrer fundamentet som demokratiet vårt er bygd på: Tilliten mellom innbyggerne og myndighetene.*»

Se vedlegg.

Orienteringssak 3: Habilitetsbrudd i klagebehandlingen må unngås

Sivilombudsmannen har en kronikk i Kommunal Rapport den 18. desember 2019 hvor det gis fire tips til hvordan en kommune kan organisere sin klagesaksbehandling for å unngå brudd på habilitetsbestemmelsen. Selv om kronikken er to år gammel er dette en veldig aktuell problemstilling i mange kommuner, og det kan være nyttig at kontrollutvalget er kjent med hvordan en klagesaksbehandling i en kommune bør foregå.

Se vedlegg.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Sakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

Uten kontroll forsvinner tilliten

Publisert 01.11.2021

Per-Kristian Foss, riksrevisor og Riksrevisjonens daglig leder

Foto: Riksrevisjonen/Ilja Hendel

KRONIKK | Vi er privilegerte som lever i et åpent og moderne demokrati, men betyr det at vi trenger mindre kontroll? Etter åtte år som riksrevisor, er jeg overbevist om at svaret er *nei*. Uten kontroll forvitrer fundamentet som demokratiet vårt er bygd på: Tilliten mellom innbyggerne og myndighetene.

Kanskje du har fått med deg diskusjonen mellom Riksrevisjonen og Stortingets presidentskap denne høsten? Saken handlet om vår anledning til å kontrollere Stortingets administrasjon, etter at det daværende presidentskapet stoppet en pågående etterlevelserevisjon i 2017. Siden da har ikke vi kontrollert hvordan administrasjonen etterlever lover og regler.

Det tilhører heldigvis sjeldenhetene at vi debatterer med oppdragsgiveren vår i media, men denne gangen så vi oss nødt til å ta diskusjonen. Saken understreker betydningen av uavhengighet – en kjerneverdi i offentlig revisjon. Innenfor gjeldende mandat og lovgrunnlag er det opp til oss som revisor å bestemme hvilke revisjoner vi skal gjennomføre. De vi undersøker, kan og skal ikke styre dette.

Utfallet av den offentlige «oppvasken» ble heldigvis at Stortingets presidentskap stadfestet at vi har mandat til å gjøre slike revisjoner. Det er jeg svært glad for.

I det store bildet handlet ikke denne saken om Riksrevisjonen, men om tilliten til Stortinget – vår viktigste demokratiske institusjon. Pressen har i høst avslørt at særordninger for stortingsrepresentantene ikke fungerer etter hensikten, og at administrasjonen har manglet kontrollrutiner, inkludert fra oss som ekstern revisor. Det er ingen tjent med.

Uavhengighet er avgjørende for tilliten til både revisor og de vi kontrollerer. Det må vi verne om på alle nivåer, enten vi snakker stat, fylke eller kommune.

Uavhengighet er avgjørende for tilliten til både revisor og de vi kontrollerer. Det må vi verne om på alle nivåer, enten vi snakker stat, fylke eller kommune. Innbyggerne i kommunen du reviderer skal kunne stole på at de har en vaktbikkje som passer på at lover og regler overholdes og at kommunen styres i tråd med

vedtatt politikk.

Selskapskontroll blir stadig viktigere

Et eksempel på dette er selskapskontroll – et område jeg mener det er viktig å prioritere fremover, og der jeg ser at kommunerevisjonen har klare paralleller til arbeidet vi gjør med å kontrollere statens eierskap.

Staten flytter stadig mer ansvar og flere oppgaver over til kommunene, for eksempel innen psykisk helsevern. Samtidig flyttes samfunnsoppgaver og tjenester fra offentlige virksomheter til selskaper. Tendensen gjelder for hele offentlig sektor, på alle nivåer. Mange selskaper leverer i dag samfunnskritiske tjenester som er avgjørende for beredskap, infrastruktur og innbyggernes liv og helse. Disse selskapene er med andre ord svært viktige.

Jeg har i mange sammenhenger tatt til orde for at det offentlige må bli en mer profesjonell eier. Det betyr aktiv oppfølging, ikke mer detaljstyring. Når stadig flere offentlige tjenester leveres av selskaper, stiller det krav til eierstyringen, for eksempel gjennom styrerepresentasjon. Styrene håndterer mange viktige og kontroversielle saker, som plassering av sykehus og nedleggelse av helsetilbud. Rekruttering til styrene må derfor være systematisk og bør evalueres.

Rekruttering til styrene må derfor være systematisk og bør evalueres.

Nok en gang er tillit et nøkkelord. Innbyggerne skal føle seg trygge på at selskapene som eies av fellesskapet, styres på en måte som sikrer det samme fellesskapets interesser og behov.

Og når ansvar flyttes og oppgaver løses på nye måter, er spørsmålene om tillit og kontroll kanskje enda viktigere. Derfor tror jeg selskapskontroll blir en stadig viktigere oppgave for oss som jobber med offentlig revisjon. Er dette kanskje et felt vi bør se mer helhetlig på?

Sammen kan vi bli enda bedre

I fjor markerte Norges Kommunerevisorforbund sitt 75-årsjubileum. I den forbindelse stilte jeg [spørsmålet](#): «Kan og bør vi gjennomføre samarbeidsrevisjoner? Kan vi gå inn i en problemstilling og se hele saksgangen fra vedtak i Stortinget, via statsforvaltningens planlegging til iverksetting i den enkelte kommune, kanskje bydel?» Mitt enkle svar er fortsatt «ja». Vi kan gjennomføre slike undersøkelser, enten parallelt eller sammen.

For oppdragsgiverne våre tror jeg det kunne resultert i svært nyttige rapporter, og kanskje er selskapskontrollen et sted å starte?

Det er alltid utfordrende å gjøre ting man ikke har prøvd før. Fellesrevisjoner vil være ressurskrevende og sikkert by på uforutsette utfordringer. Samtidig kan det gi oss en unik mulighet til å se hele bildet, for eksempel innen helse, kraftforsyning eller avfallshåndtering. Jeg håper derfor at dere utforsker denne muligheten i årene fremover. For oppdragsgiverne våre tror jeg det kunne resultert i svært nyttige rapporter, og kanskje er selskapskontrollen et sted å starte?

Takk!

Etter åtte spennende og lærerike år som riksrevisor og daglig leder for Riksrevisjonen, takker jeg av ved årsskiftet. Fra 1. januar 2022 skal en annen overta stafettpinnen og lede Riksrevisjonen videre.

Vi er Stortingets kontrollorgan og vår oppgave er å sjekke staten. Formålet er ikke å finne feil eller å kritisere, men å bidra til en bedre statsforvaltning som kommer innbyggerne til gode. Riksrevisjonens visjon er en viktig veileder for revisor: Vi skal være til nytte for morgendagens samfunn. Derfor skal vi

utvikle oss faglig og metodisk, undersøke aktuelle og relevante saker, og kommunisere slik at innbyggerne forstår.

Jeg vil takk Norges Kommunerevisorforbund for åtte år med et svært godt og konstruktivt samarbeid. Det har jeg satt stor pris på.

Vi har mye til felles med kommunerevisjonen, og jeg mener vi kan blir enda bedre ved å samarbeide mer. Jeg vil takke Norges Kommunerevisorforbund for åtte år med et svært godt og konstruktivt samarbeid. Det har jeg satt stor pris på. Jeg ønsker deg som er kommunerevisor lykke til videre med jobben du gjør for lokaldemokratiet over hele landet vårt. Det er viktig, og en forutsetning for innbyggernes tillit til myndighetene.

ØVRIGE KRONIKØRER:

Bidragstere fra KS
Kommunesektorens
organisasjon

Foto: Kommunal
Rapport

Ragnhild Sved, debatt-
redaktør i Kommunal
Rapport

Foto: TI
Norge

Av Tor Dølvik, spesialrådgiver i
Transparency International Norge
og medlem av Kommunesektorens
etikuttvalg

Lenke til **Kommunerevisoren** nr. 6/2021:

<https://www.nkrf.no/kommunerevisoren/2021/6>

Del artikkelen:

Denne artikkelen ble publisert i Kommunerevisoren nr. 6/2021

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF), Haakon VIIs gate 9, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon: 23 23 97 00, Epost: post@nkrf.no

Personvernerklæring | © NKRF 2021

Med gode prosedyrer og rutiner for klagesaksbehandlingen, blir det enklere å overholde habilitetsbestemmelsene, skriver Aage Thor Falkanger. Foto: Tore Kristiansen, VG/NTB scanpix

Denne artikkelen er over ett år gammel. Den kan inneholde utdatert informasjon.

› **KRONIKK** 18.12.2019 07:03

Meninger i kronikker står for skribentens regning.

Habilitetsbrudd i klagebehandlingen må unngås

Det skjer ofte brudd på habilitetsbestemmelsene når kommunene behandler klager. Her gir vi fire tips til hvordan dette kan unngås.

AAGE THOR FALKANGER
sivilombudsmann

Sivilombudsmannen mottar stadig saker der det anføres at klagesaksbehandlingen i kommunen ikke har vært reell fordi personen som behandlet saken i førsteinstans, også har deltatt ved forberedelse av saken for klageinstansen (typisk klagenemnd).

”*Utgangspunktet er at klager på enkeltvedtak skal behandles av et organ som er overordnet organet som fattet vedtaket.*”

Dette utgjør brudd på kommunelovens habilitetsbestemmelse, og konsekvensen vil ofte bli at kommunens vedtak må kjennes ugyldig.

Her gir vi fire tips til hvordan en kommune kan organisere sin klagesaksbehandling for å unngå brudd på habilitetsbestemmelsen.

Utgangspunktet er at klager på enkeltvedtak skal behandles av et organ som er overordnet organet som fattet vedtaket. For enkeltvedtak fattet av en kommune, vil det samme forvaltningsorganet – altså kommunen – i mange tilfeller behandle saken både

som førsteinstans og som klageinstans.

For å sikre en reell to-instansbehandling i disse sakene, er det gitt en særlig habilitetsbestemmelse i kommuneloven § 40 nr. 3 bokstav c, som lyder:

«Ved behandling av klager etter forvaltningsloven § 28 andre ledd er ansatte eller folkevalgte som var med på å treffe det påklagede vedtak, eller som medvirket ved tilretteleggelsen av grunnlaget for dette, inhabile ved klageinstansens behandling av saken og ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.

Er en overordnet ansatt inhabil i en sak, kan direkte underordnet ansatt ikke delta ved klageinstansens behandling av saken, eller ved tilretteleggelsen av saken for klageinstansen.»

Regelen innebærer at en person som har behandlet en sak i førsteinstans, ikke kan forberede saken for klageinstansen. Det samme gjelder personer som er direkte underordnet en som er inhabil.

Lovgiver har vedtatt at regelen skal videreføres i den nye kommuneloven som trer i kraft 1. januar 2020.

Fire tips til praktisk saksbehandling:

1. Gjør en grundig forberedelse av saken før oversendelse til klageinstansen.

En hovedutfordring ved klagesaksbehandlingen, særlig i mindre kommuner, er at det gjerne er få ansatte som har kompetanse på de ulike saksfeltene. Kommunen vil da kunne oppleve at den ikke har kvalifiserte personer til å forberede saken for klageinstansen.

Når et vedtak påklages, skal klagen fremsettes for det organ som har truffet vedtaket. Vedtaksorganet må foreta en vurdering av nye anførsler fra klager. Det kan også foreta ytterligere utredning om nødvendig.

Saksbehandleren som behandlet saken i førsteinstans kan altså motta klagen, foreta vurderinger av denne, og også avgi en uttalelse i saken før den sendes til saksforberedende klagesaksbehandling. Det er først når saken videresendes til klageinstansen at den aktuelle ansatte blir inhabil, og således ikke lenger kan delta i saksbehandlingen.

Hvis førsteinstansens saksforberedelse er grundig, vil saksforberedelsen i klageinstansen i stor grad kunne bygge på denne. Loven stiller ikke krav til en fullstendig ny administrativ saksforberedelse for klageinstansen.

2. Sørg for et klart skille mellom førsteinstans og klageinstans.

Lovverket forutsetter et klart skille mellom førsteinstansen og klageinstansens klagesaksbehandling. Vi har i praksis sett at dette skillet kan fremstå som uklart. Konsekvensen er at det kan oppstå tvil om på hvilket tidspunkt en person eventuelt ble inhabil.

Når vedtaksorganets forberedende klagesaksbehandling er ferdig, skal dokumenter fra førsteinstansbehandlingen og dokumenter som er kommet til under den forberedende klagebehandlingen, oversendes til klageinstansen.

Ved at førsteinstansen rutinemessig underretter klager om at en sak sendes til klageinstansen, vil det fremgå helt tydelig når førsteinstansens saksbehandling avsluttes. En slik rutine vil også kunne bidra til å bevisstgjøre ansatte om sin rolle i saken.

3. Vurder eget sekretariat for klageutvalget.

Et eget sekretariat for klageutvalget vil i mange tilfeller kunne avhjelpe inhabilitetsutfordringer. Kommuner som ikke har mulighet til å opprette et eget sekretariat som utelukkende forbereder kommunens klagesaker, kan for eksempel legge dette arbeidet til en avdeling som allerede utfører støtte- eller stabsfunksjoner for administrasjonssjefens kontor.

4. Vurder ekstern bistand.

Av og til vil det fremstå som svært krevende å ivareta lovens krav til habilitet, for eksempel fordi administrasjonssjefen har behandlet en sak i førsteinstans, med den følge at alle ansatte i administrasjonen er inhabile. I slike tilfeller kan bruk av ekstern hjelp til det saksforberedende arbeidet for klageinstansen være løsningen. Dette kan for eksempel utføres av en advokat, en konsulent eller en ansatt i en nabokommune.

Selv om kommunelovens habilitetsbestemmelse kan skape praktiske utfordringer, må den følges. Med gode prosedyrer og rutiner for klagesaksbehandlingen, blir det enklere å overholde regelen. For kommunen vil det være ressursbesparende å unngå inhabilitetsinnsigelser som fører til ugyldige vedtak.

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	37/21

Behandling av saken:

Saksnr.: 37/21
Utvalg: Kontrollutvalget

Møtedato:
17.11.21

Eventuelt

Saksutredning:

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget bør/kan/må ta tak i.

På grunn av sakens karakter, kan det være mulig at møtet må lukkes dersom det skal behandles taushetsbelagte opplysninger, jf Offentlighetslovens § 13.

Kontrollutvalgets behandling og vedtak:

MØTEBOK

ARKIV NR.	UTVALG	SAKS- BEHANDLER	MØTE- DATO	SAK NR.
	KONTROLLUTVALGET	TB	17.11.21	38/21

Behandling av saken:

Saksnr.: 38/21
Utvalg: Kontrollutvalget

Møtedato:
17.11.21

Godkjenning av dagens protokoll 17. november 2021

Saksopplysninger:

Det anbefales at protokollen gjennomgås og godkjennes etter møtet. Protokollen vil bli offentliggjort på våre nettsider umiddelbart etter godkjenning.

Saksopplysninger:

Protokollen gjennomgås i møtet.

Forslag til vedtak:

Møteprotokollen i fra dagens møte i kontrollutvalget den 17.11.21, godkjennes.

Behandling:

Kontrollutvalgets vedtak: